

SVEĆENIK PREMA KRUNICI

U ovoj eri osporavanja i općeg nepovjerenja prema ranije ustaljenim shvaćanjima i vrednotama tu i tamo pojavljuje se kod svećenika nepovjerenje pa čak i odbojnost prema krunici Ružarija. Taj stav se ne uzima samo za vlastito obavljanje ove pobožnosti, nego i prema širenju ili podržavanju ove pobožnosti u narodu. Tako ima slučajeva gdje svećenik ne samo ne mari i ne širi ovu pobožnost u narodu, nego je svojim držanjem i izjavama istiskuje. Takav stav se opravdava shvaćanjem da je svaka krunica, pa i krunica Ružarija samo ponavljanje istih kratkih molitava, kod kojih se ništa ne misli, jer nije ni moguće stalno misliti na sadržaj toliko puta ponovljenih istih riječi. Na drugoj strani tako se ističe sveta Misa kao da bi ona bila jedino i isključivo vrelo duhovnog života.

Vjerojatno u pozadini ovih neraspoloženja prema krunici Ružarija stoji dosta primjetljiva kriza molitve uopće, u praksi i u teoriji. U praksi želi se molitva zamijeniti potpunim ili što većim angažiranjem svećeničke osobe u pastoralnoj djelatnosti. Pri tome se svjesno ili nesvjesno polazi sa stanovišta da pastoralni uspjeh isključivo ili prvenstveno ovisi o angažiranju svećenika u radu. Odatle u krugovima svećeničkim mnogo diskusija o metodama pastoralnog rada i o reformi struktura, a nedovoljno isticanja značenja molitve i duhovnog života svećenika kao posrednika između Boga i Božjeg naroda. Htjeli bismo raditi za Boga bez osobita oslona na Boga. Zaboravljamo na Kristove riječi: »Bez mene ne možete ništa učiniti« (Iv. 15, 5). Nismo mi glavni u izgradnji kraljevstva Božjega na zemlji. »Ako Bog ne gradi kuću, uzalud se muče graditelji. Ako Bog ne čuva grad, uzalud bdije stražar« (Ps. 127). Samo Bog može sve. I za nas vrijedi ono što je Ivan Krstitelj rekao farizejima: »Bog može i od ovih stijena podići Abrahamovu djecu« (Mt. 3, 9). No on hoće da molimo za sve što nam treba, a osobito za ono »jedino potrebno«. Učio nas je da molimo: »Dođi kraljevstvo tvoje«. »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu i sve će vam se ostalo dodati« (Lk. 12, 31). »Molite i dat će vam se; tražite i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se. Jer svaki koji moli, prima; tko traži, nalazi; tko kuca, otvara mu se« (Lk. 11, 9—10). I dao nam je primjer neprestane molitve i razgovora s Ocem.

Skloni smo svoditi molitvu na samu prosnu molitvu, zaboravljajući na molitvu klanjanja, zahvale i zadovoljštine. A sama prosna molitva prikazuje se ponekad kao odraz egoizma, socijalne bijede, nedovoljnih dostignuća nauke na području zdravstva, ekonomike, sociologije, psihologije, pa čak i nevjere prema Bogu i poniženja pred Bogom; nevjere, jer navodno molitvom pretpostavljamo da Bog ne zna što nam treba; poniženja, jer nije dostojno da djeca toliko mole tako dobrog Oca, koji se već kao Otac mora sam brinuti za svoju djecu.

Sigurno, ni jedan svećenik ne odbacuje najuzvišeniju molitvu, božansku žrtvu Euharistije, u kojoj se »u najvećoj mjeri pridonosi da vjernici životom izraze i drugima očituju otajstvo Kristovo i istinsku narav Crkve« (Konst. o S. L. br. 2). Ipak bilo bi sasvim neispravno kada bi se tvrdilo da je Euharistijska žrtva jedino i isključivo vrelo duhovnog života. Ne bi to bilo u skladu s Kristovom naukom o molitvi, a niti sa stavom Crkve. Jer »Krist je prisutan svojom moći u sakramentima, u svojoj riječi, prisutan je kad Crkva moli i psaltira, jer je sam obećao: Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam ja među njima (Mt. 18, 20) N. Mj. br. 7).

»Duhovni se život ne sastoji samo od sudjelovanja u sve-toj liturgiji. Doista, kršćanin, pozvan da moli u zajednici, mora uz to uči i u svoju sobu i moliti Oca u tajnosti, dapače, kako uči Apostol, mora moliti bez prestanka. — Veoma se preporučuju pobožne vježbe kršćanskog naroda, ako su usklađene s crkvenim zakonima i propisima, osobito kad se vrše po nalogu Apostolske Stolice. Posebnu vrijednost imaju svete vježbe pojedinih Crkava, koje se vrše po naredbi biskupa prema običajima ili pravilno odobrenim knjigama« (N. mj. br. 12 i 13).

Zaista ova Koncilska preporuka odnosi se i na krunicu Ružarija, koju su Pape stalno preporučivali, osobito od Lava XIII. pa do današnjeg Pape Pavla VI. Toliko obljubljeni i cijenjeni Ivan XXIII. molio je svagdanu sva tri dijela krunice.

Evo i naš Episkopat u svojoj poruci upućenoj vjernicima za Marijanski kongres u Zagrebu i Mariji Bistrici potiče ih na molitvu, nadasve na proživljenu marijansku molitvu, molitvu Mariji i u Marijinu duhu. »Molit ćemo svetu Krunicu, veliki hvalospjev sastavljen od izabраниh molitava, sav pone-

sen razmatranjem radosne vijesti djela spasenja i uskrsne proslave. Molit ćemo po mogućnosti Krunicu i sami, i u svojim obiteljima, i u našim crkvama. Na tu molitvu pozivamo sve vjernike u duhu posljednjih Papa i posljednjeg Sabora, koji preporučuje 'razne oblike pobožnosti prema Božjoj Majci, što ih je odobrila Crkva u granicama zdrave i pravovjerne nauke' (LG, 66)«.

Za odnos krunice Ružarija prema Euharistijskoj Žrtvi dobro je navesti preporuku iz navedene Konstitucije: »Te vježbe treba tako urediti, da budu u skladu sa svetom liturgijom, da od nje na neki način proizlaze te narod k njoj vode« (N. mj. 13). Djelo ljudskog otkupljenja Krist je izvršio naročito vazmenim otajstvom svoje blažene muke, uskrsnuća od mrtvih i slavnog uzašašća. Nakon pretvorbe u Svetoj Misi vjernici pokliknu: »Tvoju smrt, Gospodine, navješćamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo«. Razmatranjem tih događaja iz Isusova života kroz otajstva Ružarija produbljujemo svoju vjeru u božanstvo onoga koji se za nas žrtvuje — radosna otajstva — intenzivnije i psihološkije doživljavamo veličinu žrtve onoga koji je za nas trpio i umro — žalosna otajstva — razmatranjem slavnih otajstava učvršćujemo svoju nadu u pobjednika smrti, koji je uzašao na nebo, da bismo i mi, pomognuti silom Duha Svetoga došli u nebesku slavu. To je i svrha Kristove Žrtve. Smijemo reći da su otajstva krunice svojevrsan komentar Svete Mise, »da od nje na neki način proizlaze te narod k njoj vode« (N. mj.).

Liturgija riječi u Svetoj Misi ima svrhu da vjernici plodonosnije sudjeluju kod liturgije Žrtve, kako bi bili što jače sjedinjeni s Kristom sprovodeći u život njegovo Evanđelje. Za sadržaj otajstava Ružarija znamo da se temelje na Evanđelju i Djelima Apostolskim. To je jedna sinteza našeg vjerovanja, jedna jednostavna i povezana dogmatika i moralka, ali u zornim slikama Kristova života: »Dao sam vam primjer da i vi činite kako ja učinih vama« (Iv. 13, 15). Prema tome razmatranja otajstava produbljuju u nama ono što nam se donosi u liturgiji riječi.

Osnovno raspoloženje prema ovoj pobožnosti svakako je u vezi s našim stavom prema pobožnosti Majci Božjoj. Mora se priznati, jer to tvrdi i sam Papa Pavao VI., da je u nekim krajevima pobožnost prema Majci Božjoj opala. Nažalost, to se primjećuje nekada i kod svećenika. Ima žalosnih pojava gdje se svećenici trude da »demitiziraju« Majku Božju, da

je svedu na običnu Izraelku, na ženu koja u svojem zemaljskom životu nije ništa posebno doživjela. S takova stanovišta razumljivo je da se ne mogu prihvaćati ni najljepše pobožnosti prema Majci Božjoj. Ali to stanovište nije ispravno.

Crkva nam je odavno rekla pa i danas nam govori što misli i vjeruje o Blaženoj djevici. II Vat. Sabor je u svojoj dogmatskoj Konstituciji o Crkvi posvetio njoj čitavo jedno poglavlje iznijevši njezinu ulogu u ekonomiji spasenja i njezin odnos prema Crkvi te ju istaknuo kao znak pouzdane nade i utjehe putujućem Božjem narodu. Na istom mjestu Crkva pozivlje sve kršćane »neka upravljaju vruće molitve Majci Božjoj i Majci ljudi, da ona, koja je svojim molitvama pomagala Crkvu u početku, i sada na nebu uzvišena nad sve blažene i anđele, posreduje kod svoga Sina« (LG, 69). Crkva nas potiče na sinovsku ljubav prema njoj i na nasljedovanje njezinih vrline. »Sveti Sabor opominje sve sinove Crkve da plemenito promiču štovanje prema Blaženoj Djevici, osobito liturgijsko, i da uvelike cijene praksu i pobožne vježbe prema njoj što ih je tokom vjekova preporučilo učiteljstvo Crkve« (N. mj. 67). Zaista, pobožnost Ružarija Crkva je, kako smo vidjeli, uvijek preporučivala, no i sama Majka Božja u Lurdu i Fatimi pozvala je svijet da moli krunicu Ružarija. Razmatranjem Marijina života u otajstvima krunice mi se potičemo da nasljeđujemo njezine vrline. Crkva moli Gospodina da dok razmišljamo ova otajstva »ugledavamo se u ono što sadržavaju i postignemo što obećavaju« (Lit. molitva na blagdan Ružarice).

Da bismo prihvatili i zavoljeli ovu pobožnost potrebno je da je pravilno shvatimo. Ona nije ponipošto samo niz ponovljenih Zdravo Marija; prava vrijednost ove pobožnosti je u razmatranju tajna vjere kroz promatranje života Kristova i Marijina. Ovo razmatranje je sasama osobno, kreativno, s mnoštvom varijanata, u razmjeru prema našoj vjerskoj kulturi i duhovnom razvitku, u odnosu prema našem životnom doživljavanju. U svako otajstvo možemo unijeti sebe, promatrati sebe u svjetlu Krista i Marije. Jer on je »svjetlo svijeta«, a ona je »ogledalo pravde«. Tako se u tim otajstvima njihova života reflektira naša savjest s različitih vidova; motreći Krista motrimo i sebe, spoznajemo sebe.

Doduše, razmatrati nije lako. To je izvjestan napor uma i volje, koncentracija nasuprot sklonosti da smo rastreseni, nasuprot pritisku briga i dužnosti. Ima duševnih tipova koji

mogu biti lako sabrani, dok je drugima to teže; misao se gubi, jer su sva sjetila aktivna. Dok nešto gledam, moja pažnja može biti znatno smanjena, ako u tom času čujem neku glazbu, koja mi je vrlo interesantna. No može biti i obratno, da predmet koji gledam još intenzivnije promatram i shvaćam slušajući istodobno glazbu koja stvara u meni prikladan duševni ugođaj. Za to nam kao primjer i dokaz može poslužiti opera i film, gdje je radnja popraćena muzikom i pjevanjem. U molitvi Ružarija imamo dva elementa, usmenu molitvu Zdravomarija, koju u nekim našim krajevima narod i pjeva, te misaonu molitvu koja se ne odnosi na usmenu. To u ovoj krunici može izgledati i čudno, ali u stvari to je recitacija molitve koja ima funkciju da stvara u nama religioznu duševnu atmosferu, a upravo stalno ponavljanje istih obraza molitve oslobađa da se na tim obrascima ne zadržava. Kada majka svome djetetu tepa riječi ljubavi ili ga uspavljuje uspavankom, to ne čini zato da bi ga zabavljala određenim mislima ili pjesmom, već zato da u njemu stvori određeno raspoloženje.

Sabranost se stiče odgojem. Tako je i kod molitve. Početnicima je teže. Za njih je dobro da se pomažu predodžbom slika. Vježbom postajemo sposobni sabrano misliti. Bez te sabranosti nismo sposobni solidno misliti i raditi, nismo sposobni pratiti liturgiju riječi i Žrtve. To će se odražavati i u molitvi krunice, ali ona će nas svojim sistemom suvislog niza otajstava, koja se odnose na konkretne momente Kristova i Marijina života, pa i upotrebom predmeta krunice, neprestano odgajati u disciplini sabranosti.

Duševnim i duhovnim razvojem te obogaćivanjem religiozne kulture postajemo sve sposobniji za ovu molitvu te je konačno tako zavolimo, da je više ne napuštamo. Ona zaista postaje sastavni dio naše duhovnosti, ona neprestano i vrlo raznoliko, prema prilikama, potrebama i doživljavanjima, angažira našu religioznu maštu i našu volju za dobro; ona neprestano u nama umnaža vjeru, ražiže ljubav i učvršćuje ufanje. Ona nam kroz misterije koje razmišljamo objašnjava smisao života, smisao trpljenja, veličinu Božje ljubavi, pa i onda kada nam je tajanstvena njegova volja; ona usmjeruje našu misao prema domovini i njezinim radostima. A kada pritisnu godine života, vid oslabi, a osamljenost sve bolnije

prodire u našu svijest, krunica u ruci, osjećaj prisutnosti nadnaravnog svijeta i misao na vječnost kroz otajstva Ružarija postaju najveća i najvjernija utjeha.

Razumljivo je da ne mogu biti kod svih jednake psihološke dispozicije prema određenim pobožnostima, pa tako i prema ovoj. No svećenik je mora promatrati s gledišta pastoralne i duhovne koristi vjernika, u duhu preporuka Crkve. Sigurno je da će se u podržavanju i širenju ove pobožnosti toliko više angažirati, koliko bude i sam uvjeren o njezinoj vrijednosti ili barem koliko više bude uvažavao preporuke Crkve.

A. Fazinić

NAUČAVANJE SV. TEREZIJE AVILSKE

O redovničkom staležu u odnosu na naučavanje
II Vatikanskog koncila o ulozi redovništva u Crkvi

1. Uvod

Sv. Terezija avilska bila je redovnica u burnim vremenima Crkve XVI stoljeća. Među problemima koje su mučile Crkvu onoga vremena nalazi se i redovništvo. Probleme redovništva i ona je proživljavala. U prvim godinama svoga redovništva slijedila je redovnički život kakvog je našla u svojem samostanu. Bilo je mlakosti i natezanja. Tokom vremena nastao je u njenoj duši jedan korjeniti preokret i ona se stavila u red onih koji će poduzeti obnovu redovničkoga života. U četrdeset sedmoj godini života obnavlja žensku granu Karmelskoga Reda da šest godina kasnije otpočne obnovu i u muškoj grani Reda. Ove okolnosti koje su sv. Tereziju učinile Reformatorkom i Utemeljiteljicom bile su povodom da je sv. Terezija pisala, osim da se dade upoznati svojim ispovjednicima i duhovnim vođama, također o problemima redovničkog života. Moja je želja da izložim šta je sv. Terezija napisala o problemima redovništva. Ova njezina nauka se čini tim više interesantnom za našu koliko ona piše u vremenima kada je Tridenski koncil odpočeo svoju reformu i u koliko je sv. Terezija danas službeno u Crkvi naučiteljica. A okolnost da se i mi danas nalazimo pred problemima bnove